

FONT Márta – JELENSZKYNÉ FÁBIÁN Ildikó

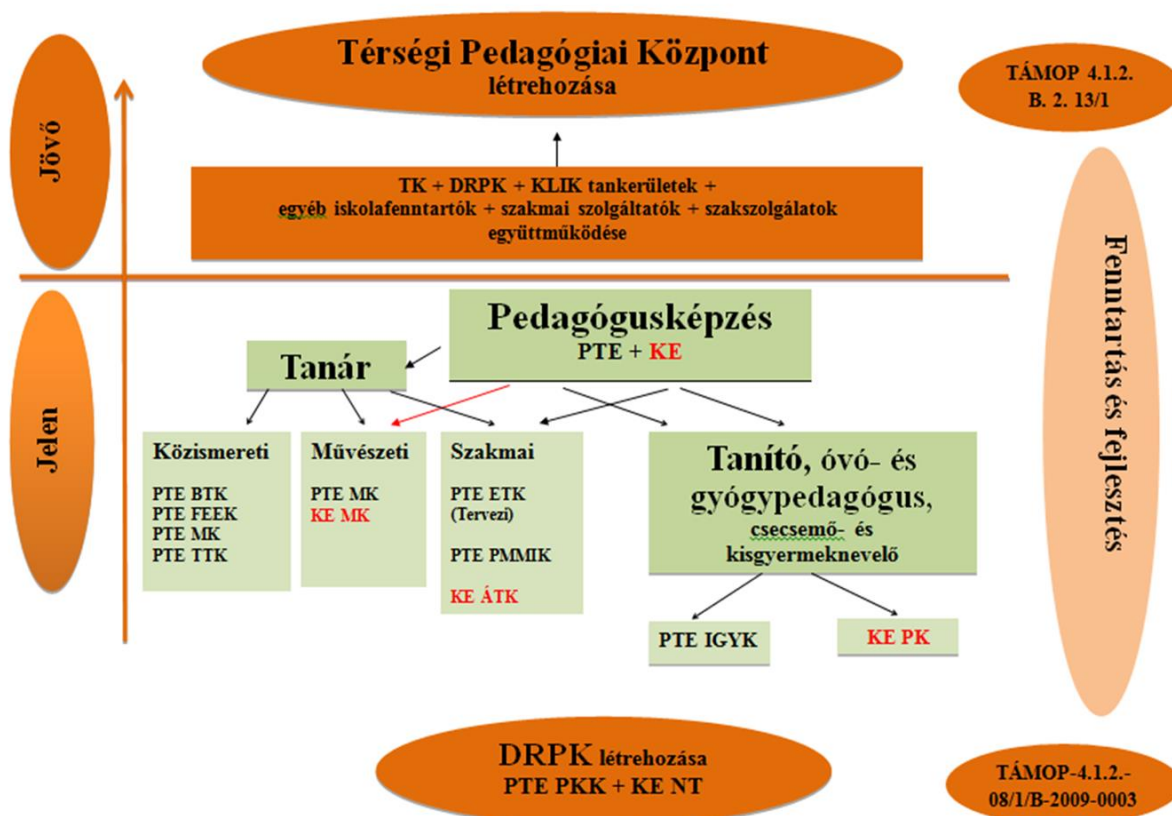
A Pécsi Tudományegyetem és a Kaposvári Egyetem konzorciumának legfontosabb szakmai eredményei a TÁMOP 4.1.2. B.2-13/1-2013-0007 „Országos koordinációval a pedagógusképzés megújításáért” című projektben

Szakmai vezető: Prof. dr. Font Márta PTE

Intézményi koordinátor: Dr. Jelenszky dr. Fábán Ildikó PTE

A konzorciumi partner szakmai munkájának irányítója: Szombathelyiné dr. Nyitrai Ágnes KE

A Pécsi Tudományegyetem a pályázati projektjét a Kaposvári Egyetemmel közösen valósította meg. A két felsőoktatási intézmény már az előző, 2011-ben zárult „A kompetencia-alapú pedagógusképzés regionális, szervezeti, tartalmi és módszertani fejlesztése” című TÁMOP pályázat feladatait is jó együttműködésben, eredményesen tudta teljesíteni, mely alapján mindkét fél tervezte a további közös munkát. A két pályázat összefüggéseit az alábbi ábra mutatja:

1. ábra

A Pécsi Tudományegyetem és a Kaposvári Egyetem pályázati együttműködésének területei, fejlesztési irányai, együttműködő partnerei

Az új pályázat *TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0014 Pedagógusképzést segítő hálózatok továbbfejlesztése a Dél-Dunántúl régióban* címmel 2014. február 1-vel indult, és végül meghosszabbítással 2015. október 31-el zárult. A nyitó rendezvény Pécsen volt 2014. március 11-én, a záró rendezvény pedig Kaposváron 2015. szeptember 24-én. A pályázat összesen 493 405 276 Ft összegű támogatást nyert el.

A konzorciumi együttműködés célja a Dél-Dunántúl régió pedagógusképzésének, valamint az azt támogató intézményi háttérnek a szervezeti- és kapacitásfejlesztése az alábbi operatív célok megvalósítása mentén:

- A konzorciumi partnereknél folyó pedagógusképzés belső szervezeti feltételeinek a megváltozott felsőoktatási és közoktatási struktúrához illeszkedő átalakítása. A Pedagógusképzési Koordinációs Központ (PKK) továbbfejlesztése, az új nemzeti felsőoktatási törvény által előírt tanárképző központ létrehozása, működésük jogszabályok szerinti kialakítása.
- A felsőoktatási, köznevelési térségek pedagógiai kutató-és szolgáltató feladatait ellátó – eredetileg a TÁMOP-4.1.2.-08/1/B-2009-0003 Pedagógusképzést segítő szolgáltató és kutatóhálózatok kialakítása című pályázat keretében létrejött – DRPK (Dél-Dunántúli Regionális Pedagógusképzési Szolgáltató és Kutatóközpont) továbbfejlesztése.
- A felsőoktatási pedagógusképzésben részt vevő köznevelési pedagógusok továbbképzéséhez kapcsolódó fejlesztések, a pedagógusképzés minőségi fejlesztéséhez szükséges kutatási kapacitások, tudástárak bővítése.
- A köznevelési és felsőoktatási intézmények együttműködésének bővítése, összehangolása.

A PTE-n belül a célok megvalósításában együttműködött a Bölcsészettudományi Kar, a Természettudományi Kar, az Illyés Gyula Pedagógusképző Kar, a Felnőttképzési és Emberi Erőforrásfejlesztési Kar. A Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézete a projekt minden részéhez kapcsolódott.

A pályázat országos koordinációs, támogató részében együttműködő partner volt az Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet és a budapesti konzorciumok: az ELTE, a BME Tanárképző Központja és a Budapesti Corvinus Egyetem. A PTE részéről a BME vezette konzorciumban partnerként közreműködött az Egészségtudományi Kar, a Corvinus Egyetemmel pedig a Műszaki és Informatikai Kar.

2. sz. ábra

A Pécsi Tudományegyetem és a Kaposvári Egyetem konzorciumi együttműködése, a pályázat országos koordinációs és intézményi szintű megvalósítói

A PTE vezetett konzorciumban Prof. *Dr. Font Márta* szakmai vezető munkáját a pécsi egyetem részéről *Nagy Eszter* projektmenedzser, az induláskor *Dr. Szendiné Faragó Adrienne*, majd *Dr. Jelenszky dr. Fábán Ildikó* vezető koordinátor, a kaposvári egyetem részéről *Szombathelyiné dr. Nyitrai Ágnes* szakmai koordinátor, *Horváthné Tóth Ildikó* projektasszisztens, és *Vörös Péter* pénzügyi munkatárs segítette. A szekszárdi képzési hely pályázati munkáját alsófokú képzési koordinátorként *dr. Kurucz Rózsa* vezette, folyamatos kapcsolattartásban a szakmai vezetővel és a munkacsoportok vezetőivel.

Koordinátori feladatokat láttak el a PTE részéről az Oktatás-kutató és Fejlesztő Intézzel való kapcsolattartásban *Dr. Mrázik Julianna*, az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel *Prof. Dr. Bagi Dániel*.

Az operatív munka négy pécsi és négy kaposvári munkacsoportban történt, amely munkacsoportok horizontálisan működtek együtt. Mindegyik munkacsoport élén munkacsoport vezető állt, akinek a munkáját koordinátor vagy projektasszisztens segítette. A munkacsoportok fórum jellegű munka- és értékelő megbeszéléseire általában negyedévenként került sor.

A munkacsoportok legfontosabb eredményei

A **K/1** munkacsoportok feladata az intézményen belüli pedagógusképzés szervezeti feltételrendszerének kialakítása, továbbfejlesztése, a tanárképző központok létrehozása volt.

K/1. Pécsi Tudományegyetem

Munkacsoport vezető: Dr. Gerner Zsuzsanna dékánhelyettes PTE BTK

Koordinátor: Dr. Erostyák János dékánhelyettes PTE TTK

Az IGYK munkacsoportjának vezetője: Dr. Kurucz Rózsa dékánhelyettes PTE IGYK

A Pécsi Tudományegyetem Tanárképző Központjának létrehozása: A szervezeti átalakítást megelőzően a PTE pedagógusképzési- és továbbképzési tapasztalatairól három tanulmány is született. Az átalakítás modelljeit a BTK és a TTK dékáni vezetése a projekt szakmai vezetőjével való együttműködésben, az oktatási rektorhelyetttel, az oktatási igazgatóval és a rektori hivatalvezetővel egyeztetve dolgozta ki. A Szenátus 2014. november 12-én döntött a PTE Tanárképző Központjának létrehozásáról és SZMSZ-ének elfogadásáról. A PTE Tanárképző Központ 2015. január 1-én kezdte meg működését. A Központ tevékenysége a pedagógusképzés valamennyi szintjén megvalósuló képzésekre kiterjed, élén főigazgató áll, feladatait a Tanárképző Központ Tanácsán keresztül látja el.

3. ábra

A PTE Tanárképző Központ egyetemen belüli kapcsolatrendszere

A pályázat keretében a PTE IGYK Pedagógusképző Intézete létrehozta az Alsófokú Pedagógusképzési Alközpontot, melyet szoros együttműködésben a PTE Tanárképző Központjával és a köznevelés résztvevőivel kíván működtetni. Célja a PTE IGYK Pedagógusképző Intézetéhez tartozó alapképzési (BA) szakok támogatása, az alapfokú pedagógusképzés tartalmi, szervezeti és tudományos feladatainak összehangolása, az elméleti és gyakorlati képzés szervezése, és továbbképzések indítása. A projekt keretében az Alsófokú Pedagógusképzési Alközpont működését segítő partnerkapcsolati háló kialakítása érdekében hat műhelyprogram és fórum valósult meg.

A PTE K/1. munkacsoportján belül 20 műhely alakult. A pályázat ideje alatt készült tanulmányok:

- Angol szakos tanárképzéses diákok portfóliói tartalom, diskurzus- és lexikai elemzés
- Az angol szakos osztatlan tanári és az angol tanári mesterképzési programok pedagógusképzési-neveléstudományi szempontú elemzése, továbbfejlesztése
- Felsőoktatás-pedagógiai pilot-műhelyek
- Szakmódszertani műhely – Matematika
- A mozgókép tanítása-tanulása középiskolában
- Találkozások az anyanyelvi nevelésben 2.
- A „Tudományos szaknyelvi specializáció” lehetséges adaptációja az egységes tanárképzési szakokon

A szakmódszertani műhelyek eredményeként olyan közösen fejlesztett kurzustervek, s az azokat leíró kurzuslapok jöttek létre, amelyek mind a tanári kompetencia-modellek szempontjai, mind a pécsi pedagógusképzés horizontjainak megfelelőek.

A tantárgy-pedagógiai műhelyek célja az volt, hogy egy-egy szaktárgyi területen olyan szolgáltatási elemeket azonosítsanak, vagy fejlesszenek ki a résztvevők, amelyek a köznevelésben dolgozó pedagógusok számára közvetlenül a gyakorlatban felhasználható ismereteket, gyakorlatokat, attitűdöket kínálnak. Az IGYK-n a tanító szak megújítását és a műveltségterületi képzést segítő NAT tartalmakhoz igazodó programelemek, segédanyagok kidolgozása valósult meg három műveltségterületen.

A felsőoktatás-pedagógiai kurzuselemző műhelyek a tanári kompetenciamodell, valamint a pécsi pedagógusképzési horizontok alapján elemezték és fejlesztették tovább az osztatlan tanárképzésben megvalósuló pedagógiai és pszichológiai kurzusokat.

Az IGYK „Alma fája” programjának célja pedagógus családok, pedagógus dinasztiák feltérképezése és a szerzők saját családjáról és dinasztiájáról készült esszék elkészítése volt. Az esszékből a munkacsoport egy tanulmánykötetet jelentetett meg:

Alma és Fája. Pedagógus Családok Világa. Szerkesztette: Kurucz Rózsa. Kiadja a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar. Szekszárd, 2015.

A munkacsoport által szervezett konferenciák:

„Anyanyelv és nemzeti identitás” – Szekszárd, 2014. november 24-25. Az Identitás Fejlesztő Csoport konferenciája.

„Mit kíván a közoktatás? - Mit kínál a felsőoktatás?” – Pécs, 2015. április 1. Pódiumbeszélgetés.

„A tanárképzés aktuális kérdései és feladatai” – Pécs, 2015. május 11-12. Országos konferencia.

„Családok világa” – Szekszárd, 2015. szeptember 10. Interaktív konferencia, az „Alma fája” program zárása.

„Modellek és módszerek a kora gyermekkori nevelésben Európában” – Szekszárd, 2015. szeptember 14. Nemzetközi konferencia.

K/1. Kaposvári Egyetem

Munkacsoport vezető: Dr. Podráczky Judit dékán KE PK

Szakmai asszisztens: Szántóné Tóth Hajnalka KE PK

A Kaposvári Egyetem 2014 júniusában *Pedagógusképző és Felnőttképzési Központ* elnevezéssel hozott létre egy olyan szervezeti egységet, amely az egyetem valamennyi kara által gondozott pedagógusképzéseket és továbbképzéseket, szakképzéseket és felnőttképzéseket koordinálja. 2015. február 2-án egy összegyetemi szervezeti átalakítást követően megalakult a Hallgatói Ügyek Igazgatósága, mely az Egyetem oktatásszervezési feladatainak koordinációjáért felelős szervezeti egység. A Pedagógusképző Központ ennek részét képezi, továbbra is koordinálja az egyetem valamennyi kara által gondozott pedagógusképzéseket, a felnőttképzési rész ezzel együtt különvált. Az új struktúrában a Pedagógusképző Központ tevékenységét támogatja az ugyancsak létrejött Beiskolázási, Pályaorientációs és Karrierközpont.

A munkacsoport a szakmai partnerekkel, piaci szereplőkkel, az állami fenntartás és ellenőrzés szereplőivel való együttműködés modelljeinek kidolgozását, a pedagógusképzés és továbbképzés területén a kapcsolatépítés és tapasztalatcsere felületeinek, csatornáinak kiépítését vállalta, továbbá két szakmai fórumot szervezett a szakmai partnereknek, támogató szervezeteknek, a pedagógusképzésben részt vevő partnereknek 2015. június 29-én.

Kapcsolódó képzések, továbbképzések:

- A módszertani kultúra gazdagítása, elterjesztése és az érzékenyítést szolgáló szervezetfejlesztési tréningek a Kaposvári Egyetem oktatói és a gyakorló intézmények szakvezetői számára 2014. december 17-én és 2015. június 25-én.

- A továbbképzési programok ki- és átdolgozása, a mentorképzési program és a továbbképzési programok átdolgozása, a gyakorló intézmények pedagógusai közül 15 fő beiskolázása.

A **K/2** munkacsoport célja a hálózatos együttműködés megteremtése volt a pedagógusképzést megvalósító intézményekkel különböző szinteken.

K/2 Pécsi Tudományegyetem

Munkacsoport vezető: *Ambrusné Prof. Dr. Kéri Katalin intézetvezető PTE BTK NTI*

Szakmai koordinátor: *Dr. Varga Aranka adjunktus PTE BTK NTI*

Szakmai elemfelelősök: *Dr. Orsós Anna, Dr. Arató Ferenc PTE BTK NTI*

Szakmai asszisztens: *Trendl Fanni PTE BTK NTI*

Állandó munkatársak: *Márhoffer Nikolett, Szücs – Rusznak Karolina PTE BTK NTI*

I. Szakmai együttműködések

A munkacsoport számára fontos cél volt a már meglévő felsőoktatási kapcsolatok erősítése és újabb együttműködések kialakítása, pl. Révkomárom, Kolozsvár, Párizs, Budapest, Debrecen, Miskolc, Szeged, Kaposvár, Szekszárd felsőoktatási intézményeivel.

A köznevelés területén fontos feladat volt a Dél-Dunántúli Regionális Pedagógusképzési Szolgáltató és Kutatóközpont működésének újragondolása, mely szervezet a tanárképzés megújítását célzó előző pályázat során jött létre, és szakmai munkájának folytatatása igazodik a tanárképzés legújabb kihívásaihoz.

A műhelymunka szakmai tanácskozásaihoz készült tanulmányok a munkacsoport gondozásában kötetbe rendezetten is megjelentek: *Partnerség – hálózat – kooperáció. A felsőoktatás és a közoktatás együttműködése a Dél-Dunántúlon*. Szerkesztette: Font Márta. Pécs, 2015.

II. Szakmai és tudományos nyilvánosság terei

A projekt során öt alkalommal volt lehetőség a köznevelésben dolgozó pedagógusok és a felsőoktatásban dolgozó egyetemi oktatók szakmai tapasztalatcseréjére a tanárképzés fejlesztésért.

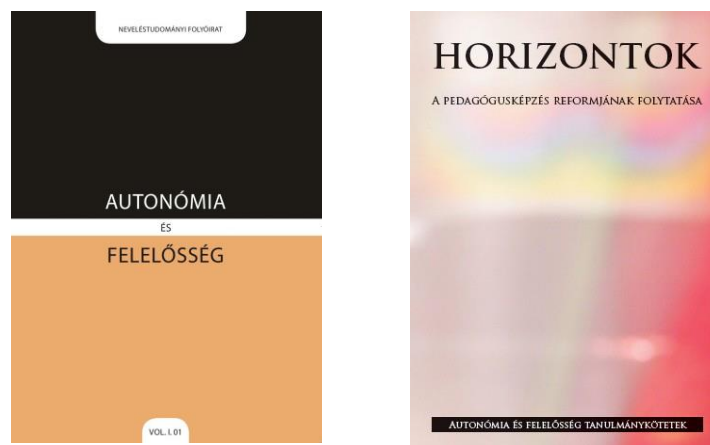
Elkészült a Neveléstudományi Intézet *kompetenspedagogus.hu* elnevezésű honlapja, amely a pécsi neveléstudományi műhely szakmai-tudományos tevékenységeiről, publikációiról, rendezvényeiről tájékoztatja az érdeklődőket. Az együttműködés eredményeként a Pécsi Pedagógiai Oktatási Központ saját honlapján teszi közzé a kompetenspedagogus.hu híreit, valamint egy fórumot indított a gyakorlati tanárképzéshez kapcsolódó gyakorló és partneriskolai jó gyakorlatok bemutatása céljából.

A Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Neveléstudományi Intézete és az "Oktatás és Társadalom" Neveléstudományi Doktori Iskola hármas konferenciát rendezett 2015. május 6. és 9. között. A konferencia időben és műfajokban összehangolta az intézethez

és a doktori iskolához köthető hagyományos konferenciák programját, lehetőséget adva a transzdiszciplináris összefüggések megfogalmazásának erősítésére. A négy nap alatt összesen 180 előadás hangzott el és 400 érdeklődő látogatta meg az eseményt.

A munkacsoport gondozásában megjelent tanulmányok, tanulmánykötetek, folyóiratok:

- Horizontok. A pedagógusképzés reformjának folytatása. Autonómia és Felelősség Tanulmánykötetek. Szerk.: Arató Ferenc. PTE BTK Neveléstudományi Intézet. Pécs, 2014.
- „AUTONÓMIA ÉS FELELŐSSÉG” PTE Neveléstudományi Folyóirat PTE BTK Neveléstudományi Intézet. Pécs, 2015. 1.2.3, szám.
- Az európai pedagógusképzés metszetei. Szerk.: Kéri Katalin. PTE BTK Neveléstudományi Intézet - „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola. Pécs, 2015.
- Kéri Katalin: Adatok és művek a nem nyugati kultúrák neveléstörténetének kutatásaiból. PTE BTK Neveléstudományi Intézet. Pécs, 2015.
- Horizontok és Dialógusok. IV. Romológus Konferencia – tanulmánykötet 2015. május 6-9. Gypsy Studies – Cigány Tanulmányok 35. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék. Pécs, 2015.
- Iskola a társadalmi térben és időben VI. PTE „Oktatás és Társadalom” PTE BTK Neveléstudományi Doktori Iskola. Pécs, 2015.

4. ábra

A PTE K/2 munkacsoport gondozásában újra indult „Autonómia és Felelősség” című Neveléstudományi Folyóirat, és a „Horizontok” című Autonómia és Felelősség Tanulmánykötet.

III. Szakmai és tudományos tevékenységek

A munkacsoport a projekt keretében vállalta a tanárképzés nemzetközi példáinak tanulmányozását, az eredmények közös kötetbe szerkesztését, az „Egyéni összefüggő szakmai gyakorlat” vizsgálatát a 2014/2015-ös tanévben.

A munkacsoport kidogozott és akkreditáltatott négy db (PAT, FAT) továbbképzést. A felnőttképzések a befogadó társadalmi attitűd és a cigánysággal kapcsolatos tudások növelése

érdekében négy darab 30 órás képzés fejlesztése és akkreditációja történt meg. Várhatóan pedagógusok, szociálismunkások, egészségügyi szakemberek, rendvédelmi munkatársak, közigazgatásban és a gyermekvédelemben dolgozók fogják igénybe venni a képzéseket.

A munkacsoport feladata volt a „Befogadó Egyetem” (Inclusive Excellence) koncepciójának kidolgozása. Az Inclusive Excellence egyetemi stratégiája olyan külföldön már több helyen alkalmazott innovatív stratégia, amelynek követése az egyetemi szolgáltatások színvonalának növekedéséhez vezet, mind az eredményesség és hatékonyság, mind a méltányosság szempontjából. A stratégiával nem egyszerűen a képzési programok oktatási minősége javul, hanem olyan csoportok számára is egyre vonzóbbá válik az egyetemi szolgáltatási rendszer, amelyek eddig csak spontán módon jelentek meg a képzésben (külföldi diákok, hátrányos helyzetű diákok stb.).

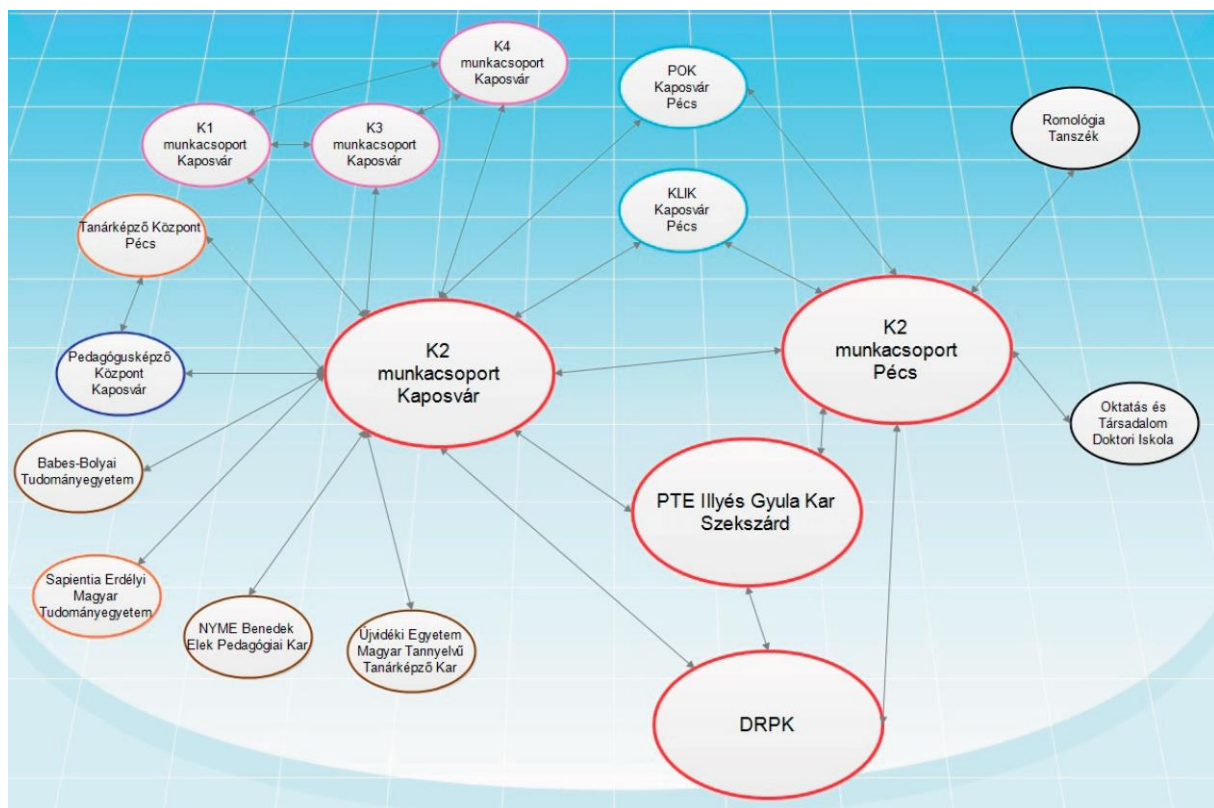
K/2. Kaposvári Egyetem

Munkacsoport vezető: Bencéné dr. Fekete Andrea dékánhelyettes KE PK

Projektasszisztens: Horváthné Tóth Ildikó KE PK

Szakmai asszisztens: Borné Péter Orsolya, Győrfi Veronika KE PK

A munkacsoport feladatait a hálózatos együttműködés keretében a pedagógusképzést megvalósító intézményekkel szoros munkakapcsolatban valósította meg.

5. ábra

A pécsi és kaposvári K/2 munkacsoportok hálózati együttműködése

A munkacsoport pályázati keretben szervezett konferenciái:

I. Nemzetközi Kisgyermeknevelési Konferencia

A plenáris ülések előadói a nemzetközi és a hazai kisgyermekneveléshez kapcsolódó kutatások és fejlesztések vezető szakemberei voltak. A műhelyekben a kisgyermekkorú művészeti nevelés területének kiemelkedő szakemberei tartottak interaktív bemutatót. A konferencia fórumot teremtett a bölcsődei és az óvodai nevelés területén működő szakmai szervezetek vezetőivel való közös gondolkodásra is. A Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermek-nevelési Szakosztálya, a Magyar Bölcsődék Egyesülete, a Magyar Óvodapedagógusok Egyesülete és a Magyarországi Családi Napközik Közhasznú Egyesülete választott képviselőivel történő eszmecsere a képzések fejlesztését és a szakterületek egymással való együttműködését is hatékonyan támogatta.

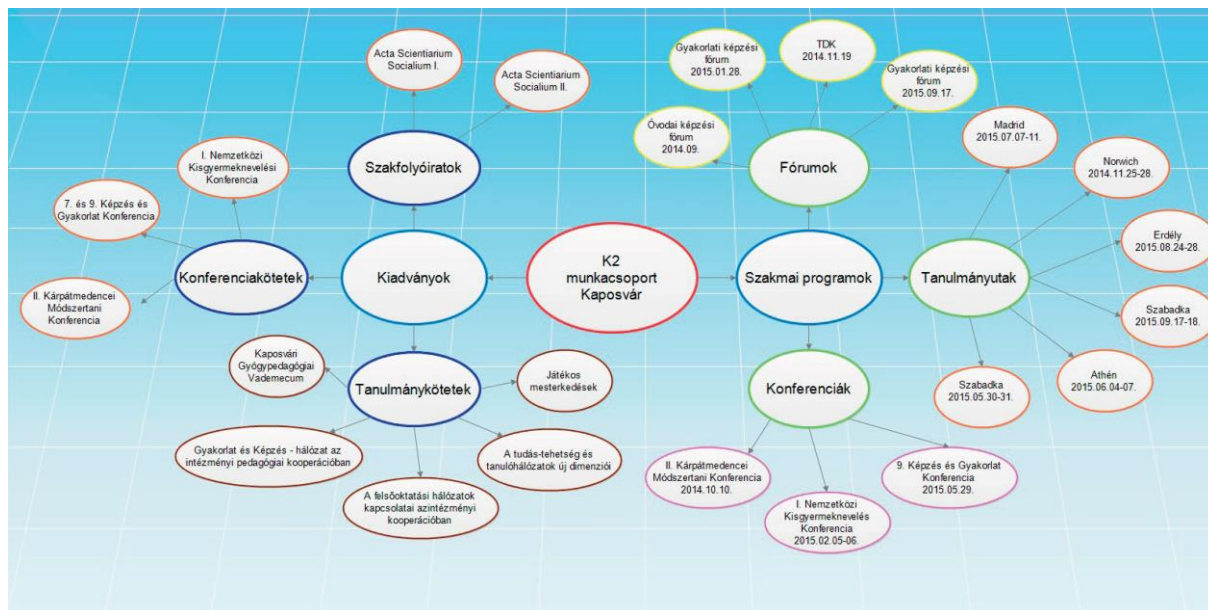
II. Kárpát-medencei Nemzetközi Módszertani Konferencia és Módszervásár

A konferencia résztvevői bemutatták a tanítás és a nevelés folyamán alkalmazott legújabb módszereket, eljárásokat, melyek segítségével nemcsak eredményesebb lesz a tanulás, hanem a gyermekek számára élményt biztosít az ismeretek megszerzésének folyamata. A plenáris előadók széles körben taglalták a kor kihívásait és az azokra adható válaszokat, bemutatták a tanulásra és alkotásra inspiráló, a modern technikai eszközök lehetőségeit is értelmesen kihasználó tanítási-tanulási környezet kialakításának módszerét. A konferencián elhangzott előadások tanulmányként elektronikus formában jelentek meg.

9. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia

A konferenciát a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar és a Nyugat-Magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar közös rendezésben szervezte „Nevelés és tudomány, neveléstudomány a 21. században” címmel.

A Képzés és Gyakorlat folyóirathoz kötődő konferencia teret kívánt adni a neveléstudomány és a társtudományok művelőinek találkozásához és eszmecséréjéhez mindazoknak, akik – bármely tudományterületen – a nevelés számára releváns kérdéseket fogalmaznak meg, illetve mindazokat, akik a nevelés gyakorlati problémáival foglalkoznak.

6. ábra

A Kaposvári Egyetem K/2 munkacsoportjának hálózati együttműködése

A **K/3** munkacsoport a köznevelési intézmények és a felsőoktatási intézmények együttműködésének bővítésével, munkájuk összehangolásával foglalkozott.

K/3. Pécsi Tudományegyetem

Munkacsoport-vezető: *Lengvárszky Attila* oktatási igazgató PTE OIG

Szakmai koordinátorok: *Dr. Korpics Márta* PTE OIG, *Maul Borbála* PTE Babits Mihály Gyakorló Gimnázium

A munkacsoporton belül az egyes témák kidolgozására tizenhat ún. „mikrocsoport” jött létre, az alábbi témákban:

A partnerintézmények rendszerének kidolgozása:

- Partnerintézményi hálózat kritériumai
- Partnerintézmények bővítése
- Adatbázis készítése a partnerintézményekről, mentortanárokról
- Gyakorlatvezető mentortanár kritériumok

A köznevelési igények becsatornázása a felsőoktatásba:

- Törvényi megfelelés
- Pedagógus kompetenciák

- Pedagógus életpálya
- Mentorálás módszertana

A kompetencia mérése:

- Mentorképzési programok
- Módszertani kísérlet nyomon követése
- Továbbképzési programok kidolgozása
- Mérési eszközök fejlesztése

A képzők képzése:

- Fókuszcsoportos kutatás
- Tréningek (meditációs, kommunikációs, konfliktuskezelés, interkulturalitás fejlesztő)
- Kórházpedagógiai műhely
- Standardok kidolgozása

A munkacsoport fejlesztési területei, együttműködő partnerei voltak:

Horizontálisan: Modulvezetők, koordinátorok (szakmai anyagok véleményezése, egyeztetések, műhelyek, konferenciák szervezése), a PTE szervezeti egységei (Tanárképző Központ, Marketing Osztály, Oktatási Igazgatóság, BTK Tanulmányi Osztály, Jogi Igazgatóság), a Baranya Megyei Pedagógiai Intézet, a Pécsi Pedagógiai Oktatási Központ (műhelyek, konferenciák, szakmai anyagok véleményezése), a Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságok képviselői – igényfelmérési projektben, a helyi KLIK tankerület – operatív munkacsoportban, képzéseken való részvétellel, az Oktatási Hivatal – képzésen való részvétellel.

Vertikálisan: a pedagógusképzésben részt vevő hallgatók a kompetenciamérés kutatásában, a tanítási gyakorlaton részt vevő hallgatók módszertani fejlesztésekben (Árkádia), a végzett hallgatók kérdőíves kutatásban (PTE, KE), a végzett hallgatók – kezdő pedagógusok gyakornoki mentortanár továbbképzésekben való részvétellel, a köznevelésben és felsőoktatásban dolgozó pedagógusok mikrocsoportokban, a tudományos munkatársak a kutatói szemlélet, a 7 szokás kutatás területén.

Az együttműködés munkaformái között szerepelt kontakt és távoktatás, workshopok, konferenciák, szakmai találkozók, tréningek szervezése.

A munkacsoport által megvalósított programok és produktumok:

- Tanulmányok, reflexiók, tapasztalatok, igények, elvárások megfogalmazása a köznevelés részéről a felsőoktatás felé; kutatások, elemzések, partnerintézményi definíció és kritériumkövetelmények összeállítása.

- Komplex adatbázis, folyamattervezés, nyilvántartás, munkaerőpiaci lehetőségek, gyakorlati képzés koordinálása, jelentkezések elektronikus kezelése.
- Képzések, mentortanár továbbképzés, kórházpedagógiai szaknap, 7 szokás továbbképzés koordinálása, közösségfejlesztés, „lapot kérünk”, iskolai szociális munka, pedagógus kompetenciák.
- *Mentorkézikönyv. Csecsemő- és kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok és tanítók számára.* Szerzők: Klein Ágnes - Mozolai Annamária - Tancz Tünde. Kiadja a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar. Szekszárd, 2014.
- *Tájékoztató a Pécsi Tudományegyetemen folyó pedagógusképzésekről.* PTE 2015.

K/3. Kaposvári Egyetem

Munkacsoport-vezető: *Dr. Fináncz Judit egyetemi docens* KE PK

Koordinátor: *Geiger Livia* KE PK

A munkacsoport koordinálásában, a Kaposvári Egyetem Pedagógusképző Központjával együttműködve a következő eredmények valósultak meg:

- együttműködési megállapodások az összefüggő szakmai gyakorlatok helyszínéül szolgáló bölcsődékkel, óvodákkal és iskolákkal,
- a rövidebb (1-10 napos) szakmai gyakorlatoknak helyszínt biztosító intézmények adatainak összegyűjtése, nyilvántartása,
- a KE PK gyakorlóléheiről adatbázis készítése, aktualizálása,
- a szakmai fórumok során egyeztetés a mentorpedagógusok, a partnerintézmények és a referenciainitézmények feladatairól, szerepéről,
- kerekasztal beszélgetések szervezése a csecsemő- és kisgyermeknevelő, az óvodapedagógus, valamint a tanító szak pedagógiai gyakorlataiban érintett intézmények képviselői számára.

Megrendezett szakmai fórumok:

2014. április 30. „A referenciainitézmények helye, szerepe, minősítésük folyama”

2015. szeptember 17. Partnerintézményi Szakmai Nap

A pedagógusképzéssel és pedagógus továbbképzéssel kapcsolatos köznevelési igények, szakmai tapasztalatok vizsgálata az alábbi területeken valósult meg:

- *Intézményvezetői vizsgálat:* 2014 decemberében online kérdőíves felmérés a dél-dunántúli köznevelési intézmények vezetői körében a képzési és továbbképzési igényekről, a hallgatói mentorálásról, a pályakezdő pedagógusok foglalkoztatásáról és

annak tapasztalatairól, a Kaposvári Egyetemmel történő együttműködés lehetőségeiről.

- *Regionális pedagógus-vizsgálat:* 2014 novemberében kérdőíves vizsgálat a dél-dunántúli pedagógusok továbbképzési igényeiről, pályaképéről, a hallgatói mentorálásról és a Kaposvári Egyetemmel történő együttműködés lehetőségeiről.
- *Mentorpedagógusok a 8 hetes külső szakmai gyakorlatokról:* 2015 márciusában kérdőíves vizsgálat a végzős tanító és óvodapedagógus hallgatók külső szakmai gyakorlata során szerzett tapasztalatokról és a képző intézménnyel történő együttműködési lehetőségekről, valamint a mentorképzési igényekről.
- *Pályakezdő pedagógusok vizsgálata:* 2014 decemberében online kérdőíves felmérés a KE Pedagógia Karán 2009-2014 között óvodapedagógus, tanító és gyógypedagógia alapszakokon diplomát szerzettek körében. A pályakövetési vizsgálat során tárgyalt témakörök: képzéssel kapcsolatos vélemények, kompetenciákra vonatkozó kérdések, pedagógus pályakép, továbbképzési igények, együttműködés a Kaposvári Egyetemmel.

A vizsgálati eredményeket összegző értékelések a *Gyakorlat –képzés - hálózatok az intézményi pedagógiai kooperációban*. Szerk.: Bencéné dr. Fekete Andrea. Kaposvár 2015, és a *Felsőoktatási hálózati kapcsolatok az intézményi pedagógiai kooperációban*. Szerk.: Bencéné dr. Fekete Andrea. Kaposvár 2015 tanulmánykötetekben jelentek meg.

További vizsgálatok a pécsi K/3. munkacsoport megbízásából:

Hallgatói pályakép-vizsgálat: a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán végzős csecsemő- és kisgyermeknevelő, óvodapedagógus, tanító és gyógypedagógia szakos hallgatók körében. Vizsgált témakörök voltak: szociokulturális háttér, tanulmányi pályafutás, munkaerő-piaci helyzet, pályaválasztási motiváció, pedagóguspályával kapcsolatos tervek és attitűdök.

A vizsgálatok eredményeinek bemutatása hazai és nemzetközi konferenciákon:

„A köznevelés és a munkaerőpiac pedagógusképzéssel szemben támasztott igényei” – Pécs, PTE, 2015. január 30.

Horizontok és Dialógusok Konferencia – Pécs, PTE, 2015. 05. 07.

IX. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia, Kaposvár, KE PK, 2015. május 29.

2014. szeptember 4-5-én *Természettudományos Szakmai Nap* keretében a tanító-és óvodapedagógus-képzésben természettudományos tárgyakat oktatóknak lehetőség nyílt az új NAT tartalmainak és képzési vonzatainak megbeszélésére, a létező képzési programok, gyakorlatok bemutatására, emellett a találkozó a terület szakembereit magában foglaló szakmai hálózati együttműködés formáinak egyeztetésére is módot adott.

A **K/4** munkacsoport feladata a pedagógusképzésben, illetve a szakirányú és egyéb továbbképzésben az oktatói munka intézményi feltételrendszerének javítása, a képzők képzése és a képzések fejlesztését támogató kutatások.

K/4. Pécsi Tudományegyetem

Munkacsoport-vezető: Dr. Huszár Zsuzsanna adjunktus PTE BTK NTI

Koordinátor: Dr. Mrázik Julianna intézetvezető helyettes PTE BTK NTI

A képzések fejlesztését támogató kutatások

A munkacsoport keretén belül három tartalmi területen zajlott a pedagógusképzés fejlesztését támogató, a képzésfejlesztés megalapozásához hozzájáruló önálló kutatómunka, a bementi kompetenciák, a kimentí produktumok és a módszertani alkalmazások terültén. A *bementi kompetenciák* vizsgálata a pedagógusképzések első évfolyamára belépő hallgatók kompetenciáinak felmérésére irányult. A *kimentí produktumok* kutatása során végzős tanárjelöltek záróvizsga-portfólióinak tartalomelemzésére került sor.

A módszertani alkalmazások

A projekt pedagógiai gyakorlatot közvetlenül támogató, helyi szinten keletkezett módszertani fejlesztéseinek ismertségét és alkalmazási tapasztalatait vizsgálta online kérdőíves kutatással, a pedagógusképzésben résztvevők egymás közti tudásmegosztásával kapcsolatos attitűdökre is kitérve. A portfóliók tartalomelemzését a PTE BTK Oktatás és Társadalom Doktori Iskolája keretei közt létrejött doktorandusz műhelyben végezték el. A módszertani alkalmazások terén gyakorlóiskolai munkacsoport működött közre. Ezen túl a K/2 munkacsoporttal együttműködésben, a féléves összefüggő gyakorlat tapasztalatainak feltárásába bekapcsolódott, valamint részt vett a portfólió, mint kimentí értékelési eszköz K/1 munkacsoport kereti között megvalósult továbbfejlesztésében.

7. ábra

A kutatás és a tudásmegosztás folyamatának főbb fázisai a PTE K/4 munkacsoportban portfóliók tartalomelemzése során

A szakmai megvalósítás műhelyei a következő kisebb munkacsoportok voltak:

1. a tananyagfejlesztők szerzői csoportja,
2. a tananyagfejlesztők informatikus csoportja,
3. a gyakorlóiskolai munkacsoport kutatói műhelye,
4. doktoranduszok portfólió-elemző műhelye,
5. múzeumpedagógia műhely tartalomfejlesztő és képzők képzése profillal,
6. képzők képzése IKT-műhely,
7. fenntarthatóság pedagógiája képzési műhely,
8. a pedagógusképzésbe belépő hallgatók kompetenciáit felmérő kutatói műhely,
9. tanuló város, tanuló régió tartalomfejlesztő, hálózatépítő műhely és fórum.

A Pécsi Tanuló Város - Régió Fórum modul Dr. *Németh Balázs* irányításával, komplex tevékenységrendszerben működött, célja az oktatási, felsőoktatási szféra társadalmi szereplőkkel, civil szervezetekkel való együttműködési formáinak és a kölcsönös tanulás fórumszerű lehetőségeinek megteremtése és fenntartása.

A pécsi *Tanuló Város – Régió Fórum* tevékenysége nyomon követhető a <http://www.tanulovaros-regio-pecs.hu/> honlapon, és a kiadványokban:

Pécsi Tanuló Város – Régió Fórum. Jó gyakorlatok. Szerk.: Németh Balázs. PTE, 2015.

Pécsi Tanuló Város – Régió Fórum. Tanulmányok, elemzések. Szerk.: Németh Balázs. PTE, 2015.

Tartalomfejlesztés

A tartalomfejlesztés területei: elektronikus tananyagok, nyomtatott tananyagok és kutatási eredményeket közlő kiadványok, háttértanulmányok, kutatási beszámolók, tájékoztató anyagok, honlap kialakítása. A munkacsoport tartalmi fejlesztései között összesen 19 szerkesztett és önálló tananyag, illetve képzési, továbbképzési anyag készült, összesen 106 ívnyi terjedelemben, számos szerző és lektor, valamint az elektronikus változatokat kivitelező informatikusok közreműködésével. A 106 íven belül magyar nyelvű 83 ív, idegen nyelvű 23 ív. A szerzők nagyobbik része a PTE pedagógusképzési profillal is rendelkező karainak oktatója, és társintézmények oktatóinak bevonásával is készültek tananyagok.

A munkacsoport gondozásában, nyomtatásban megjelent kiadványok:

- Kert és pedagógia. Foglalkozások a Pécsi Tudományegyetem Botanikus Kertjében. Szerkesztette: Huszár Zsuzsanna Gondolat Kiadó, Budapest. 2015.
- Kocsis Mihály: A bemeneti kompetenciák vizsgálata pedagógusjelölt hallgatók körében. PTE, Pécs. 2015.

- Kompetenciák tükre? Végzős tanárjelöltek portfólióinak elemzése a Pécsi Tudományegyetemen. Szerkesztette: Huszár Zsuzsanna Gondolat Kiadó, Budapest. 2015.
- Tóth Imre: Életünk regénye. Szerkesztette: Garai Imre. Gondolat Kiadó, Budapest. 2015.

K/4. Kaposvári Egyetem

Munkacsoport-vezető: Szombathelyiné dr. Nyitrai Ágnes tanszékvezető KE PK

Koordinátor: Szántóné Tóth Hajnalka KE PK

A munkacsoport „A pedagógusképzésben, illetve a szakirányú és egyéb továbbképzésben az oktatói munka intézményi feltételrendszerének javítása” elnevezésű tevékenység keretében az alábbi tíz kiadványt jelentette meg:

- *Gyógypedagógiai glosszárrium* (Szerkesztette: Takács István).
- *Állatasszisztált pedagógia és terápia* (Szerkesztette: Takács István).
- *Gyógyító pedagógia a Dél-Dunántúlon múlt és jövő vs. tegnap és ma* (Szerkesztette: Takács István).
- *Kisgyermek nevelése a családban és a bölcsődében* (Szerkesztette: Nyitrai Ágnes).
- Szalai Katalin: *Módszertani megfontolások a gyógypedagógus-képzéssel kapcsolatban*.
- *Szemelvények a gyógypedagógia köréből* (Szerkesztette: Kovácsné Nagy Ibolya).
- *Pszichológiai fogalomtár* (Szerkesztette: Martin László).
- *Szemelvények a művészeti nevelés témaköréből* (Szerkesztette: Gombos Péter).
- *Szemelvények a kisgyermeknevelés témaköréből 1.* (Szerkesztette: Podráczky Judit)
- *Szemelvények a kisgyermeknevelés témaköréből 2.* (Szerkesztette: Nyitrai Ágnes)

A munkacsoportok munkáján kívül, terven felül megvalósított tevékenység:

A pályázatban vállaltakon felül szerveződött egy műhelykonferencia az ELTE és a PPKE alkotta konzorciummal közös szervezésben „Az Ember és társadalom műveltségi terület – a probléma fókuszú pedagógusképzés – a köznevelés szükségletei, lehetőségei” címmel (2015. április 13.), amelynek anyagát az ELTE vezette konzorcium adta ki: *Problémafókuszú pedagógusképzés. A pedagóguspálya problémái*. Szerk. Felvinczi Katalin. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2015.

A PTE – KE konzorcium tevékenysége és a pályázat eredményei a <http://pedagoguskepzes.pii.pte.hu> honlapon is követhetők.

Összegésként megállapítható, hogy a PTE – KE konzorcium sikeresen valósította meg vállalt feladatait. Pályázatunk címének – Pedagógusképzést segítő hálózatok továbbfejlesztése a Dél-Dunántúl régióban – megfelelően előreléptünk a belső szervezeti átalakulásban, szorosabbra fűztük partnerintézményi kapcsolatainkat a közoktatás szereplőivel, fejlesztettük kutatási

együttműködésünket a hazai és külföldi egyetemekkel. Elkészült tananyagaink a tanárképzés / pedagógusképzés minőségfejlesztését szolgálják. Ezzel együtt a 21 hónap alatt végzett pályázati munka a tanárképzés megújításának fontos, de mégiscsak egy állomása volt.

Mivel a pályázat futamideje alatt strukturális változások történtek együttműködő partnereink helyzetében (ld. a megyei Pedagógiai Intézetek Pedagógiai Oktatási Központokká alakultak, és más fenntartó váltások is voltak), a korábbi együttműködési kereteket újra kell gondolni. A jövőre nézve általában is igaz, hogy a partnerintézményi kapcsolatok működtetése, bővítése és aktualizálása folyamatosan szükséges nemcsak a fenntartási időszakban, hanem azon túl is.

A tanárképzés elemi érdeke, hogy a mindenütt létrehozott Tanárképző Központok között fennmaradjon a folyamatos munkakapcsolat, amely a mostani pályázat során elindult.

Szükséges lenne – akár egy újabb pályázat elemeként – a most kimaradt, vagy inkább háttérbe szorult *Ember és társadalom* műveltségi terület áttekintése a közoktatási igények és a felsőoktatás által kínált lehetőségek szempontjából.